НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № 51-654-04-31
Дата: 09 / 03 2026 г.

ЧРЕЗ
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
51-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Г-ЖА РАЯ НАЗАРЯН

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
КОМИСИЯТА ПО
БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ
Г-Н ДЕЛЯН ДОБРЕВ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 79, ал. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание (ПОДНС), в определения срок, правя аргументирано предложение за изменение и допълнение в изработения на основание чл. 77, ал. 2 от ПОДНС, Общ законопроект на приетите на първо гласуване на 05.03.2026 г. Законопроект за изменение и допълнение на Закона за корпоративното подоходно облагане, № 51-602-01-1, внесен от Министерския съвет на 05.01.2026 г. и Законопроект за изменение и допълнение на Закона за корпоративното подоходно облагане, № 51-602-01-4, внесен от Министерския съвет на 13.01.2026 г., както следва:

1. Параграф 1 да се измени така:

§ 1. В чл. 1 т. 2 се изменя така:

„2. печалбата на местните юридически лица, които не са търговци, включително регистрираните в страната вероизповедания, от сделки по чл. 1 от Търговския закон, както и от отдаване под наем на движимо и недвижимо имущество, с изключение на случаите по чл. 181а;“

2. Да се създаде нов § ….. със следното съдържание:

§ ….. В глава 22, раздел III се създава чл. 181а:

„Регистрирани в страната вероизповедания

Чл. 181а. Печалбата от отдаване под наем на недвижимо имущество на регистрирано по реда на Закона за вероизповеданията в страната вероизповедание, не подлежи на облагане с корпоративен данък, когато са изпълнени едновременно следните условия:

1. за съответната година, за която се прилага този член, регистрираното в страната вероизповедание е получател на държавна субсидия по реда на Закона за държавния бюджет на Република България за същата година;

2. приходите от отдаване под наем на недвижимо имущество се използват за осъществяването на религиозната, социалната, образователната и здравната дейност на това вероизповедание;

3. недвижимото имущество, което се отдава под наем, не се ползва със стопанска цел, несвързана с осъществяването на религиозната, социалната, образователната и здравната дейност на това вероизповедание.“

ВНОСИТЕЛ: Делян Добрев

МОТИВИ:

В Закона за корпоративното подоходно облагане се предлага въвеждане на ново данъчно облекчение за регистрираните вероизповедания в страната.

Съгласно разпоредбата на чл. 25, ал. 1 от Закона за вероизповеданията, държавата може да подпомага и насърчава регистрираните по този закон вероизповедания за осъществяване на тяхната религиозна, социална, образователна и здравна дейност чрез данъчни, кредитно-лихвени, митнически и други финансови и икономически облекчения при условия и по ред, определен в съответните специални закони.

Предложението за въвеждане на ново данъчно облекчение с член 181а в Закона за корпоративното подоходно облагане е в съответствие с разпоредбата на чл. 25, ал. 1 от Закона за вероизповеданията. Едновременно с това с предложението за данъчно облекчение се спазва и изискването на чл. 25, ал. 2 от Закона за вероизповеданията, съгласно което, когато вероизповеданията ползват преференции по ал. 1, годишните им счетоводни отчети подлежат на независим финансов одит при условията, предвидени за юридическите лица с нестопанска цел, определени за осъществяване на обществено-полезна дейност.

С предлаганото данъчно облекчение ще се подпомогне реалното упражняване на правото на свобода на религията, закрепено в чл. 13 и чл. 37 от Конституцията на Република България, чл. 9 от Европейската конвенция за правата на човека и чл. 10 от Хартата на основните права на Европейския съюз.

Основните цели на предлаганото данъчно облекчение са:

- създаване на нормативна възможност за финансова стабилност на регистрираните вероизповедания за ефективно упражняване на правото на свобода на религията;
- насърчаване на дейности с обществено-полезен характер;
- постигане на баланс между принципа на данъчна неутралност и конституционно признатата обществена функция на религиозните институции.

Данъчното облекчение предвижда печалбата от отдаване под наем на недвижимо имущество на регистрирано по реда на Закона за вероизповеданията в страната вероизповедание да бъде освободена от корпоративен данък когато са изпълнени едновременно три условия.

Първото условие, за да се ползва облекчението, е за съответната година регистрираното в страната вероизповедание да е получател на държавна субсидия по реда на Закона за държавния бюджет на Република България за същата финансова година. Условието за получаване на държавна субсидия гарантира прозрачност, институционален контрол и ограничаване на приложното поле за прилагане на данъчното облекчение.

Второто условие, за да се ползва данъчното облекчение, е приходите от отдаване под наем на недвижимо имущество да се използват за осъществяването на религиозната, социалната, образователната и здравната дейност на това вероизповедание. Религиозните институции осъществяват религиозна, социална (подпомагане на социално уязвими групи от населението), образователна, здравна и благотворителна дейност. Обвързването на данъчното облекчение с изискването приходите от отдаване под наем на недвижимо имущество да се използват за тези дейности, от една страна финансово подпомага дейностите, а от друга страна ограничава риска от злоупотреби.

Третото условие, за да се ползва данъчното облекчение е недвижимото имущество, което се отдава под наем, не се ползва със стопанска цел, несвързана с осъществяването на религиозната, социалната, образователната и здравната дейност на това вероизповедание.

Следва да се отбележи, че предлаганото данъчно облекчение има ограничен и целеви характер и не представлява общо освобождаване от данъчно облагане на стопанска дейност.

Предложеното данъчно облекчение не засяга конкуренцията в значителна степен и съответства на националната традиция за подкрепа на вероизповеданията чрез данъчни преференции и облекчения.

В Закона за местните данъци и такси регистрираните вероизповедания в страната са освободени от данък върху недвижимите имоти (чл. 24), данък върху наследствата (чл. 38), данък при придобиване на имущества по дарение и по възмезден начин (чл. 48) и такса за битови отпадъци (чл. 71а). Съгласно чл. 43 от Закона за данък върху добавената стойност освободена доставка е доставката на стоки и извършването на услуги от Българската православна църква и други регистрирани вероизповедания по Закона за вероизповеданията, когато доставката е свързана с осъществяването на тяхната религиозна, социална, образователна и здравна дейност.

Предложеното облекчение за освобождаване от корпоративен данък спазва същия подход, използван и за други данъчни облекчения, въведени в националното законодателство.

Съответствие с правото на Европейския съюз (ЕС) и правилата за държавна помощ

Предложеното данъчно облекчение е съобразено с правото на ЕС.

Съгласно чл. 17 от Договора за функционирането на Европейския съюз, Европейският съюз (ДФЕС) „уважава и не засяга статута на църквите и религиозните сдружения или общности в държавите членки съгласно националното право."

Тази разпоредба изрично потвърждава, че организацията, правният статут, моделът на финансиране и данъчното облагане на религиозните общности попадат в сферата на национална компетентност на държавите членки.

Предлаганото данъчно облекчение:

- не хармонизира област, регулирана от правото на ЕС;
- не засяга вътрешния пазар пряко;
- представлява елемент от националния модел на регулиране на отношенията между държавата и вероизповеданията;

и следователно попада в рамките на признатата автономия на държавите членки на ЕС.

Съгласно разпоредбата на член 107, параграф 1 от ДФЕС „освен ако в Договорите не е предвидено друго, всяка помощ, предоставена от държава членка или чрез държавни ресурси под каквато и да е форма, която нарушава или заплашва да наруши конкуренцията чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия или производството на определени стоки, е несъвместима с вътрешния пазар, доколкото засяга търговията между държавите членки."

За да е налице държавна помощ, трябва кумулативно да са изпълнени четири условия:

1. предоставяне на предимство или държавен ресурс;
2. селективност;
3. икономически характер на дейността;
4. нарушаване или заплаха от нарушаване на конкуренцията и засягане на търговията между държавите членки.

Ако не е изпълнено някое от четирите условия не е налице държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от ДФЕС.

Предоставяне на предимство или държавен ресурс

Предоставянето на предимство означава предоставянето на икономическа облага, която получателят не би получил при нормални пазарни условия, а получава в резултат на преференциални условия или чрез държавен ресурс, например освобождаване от данък. Предлаганото данъчно облекчение по своята същност е отказ от приходи и е налице предоставяне на предимство чрез държавен ресурс.

Селективност

Данъчното облекчение ще се прилага от регистрирани вероизповедания в страната, които получават субсидия по Закона за държавния бюджет на Република България и използват приходите целево.

Въпреки че е налице селективност, селективността сама по себе си не е достатъчно условие предлаганото данъчно облекчение да се класифицира като държавна помощ, ако липсва икономическа дейност и трансграничен ефект. Диференцираното прилагане на облекчението е обвързано със специфичния конституционен статут на вероизповеданията.

Икономически характер на дейността

Съгласно трайната практика на Съда на Европейския съюз „предприятие" е всеки субект, който извършва икономическа дейност, независимо от правната му форма и начина на финансиране.

Предлаганото данъчно облекчение е по отношение на отдаване под наем на недвижимо имущество на вероизповедание, но имуществото няма да се използва със стопанска цел и приходите от наем ще се използват за религиозна, социална, образователна и здравна дейност.

Религиозната дейност по същество е с неикономически характер. Социалните и образователните дейности, когато не се извършват на пазарен принцип и без печалба се квалифицират като неикономически по смисъла на правото на ЕС. Когато отдаването под наем не представлява участие на свободния пазар при условията на конкуренция, може да се приеме, че липсва икономически характер по смисъла на член 107 от ДФЕС.

Засягане на търговията между държавите членки и нарушаване на конкуренцията

За да попадне данъчното облекчение в обхвата на член 107 от ДФЕС, същото трябва да има потенциално трансгранично въздействие.

Предвид, че предлаганото данъчно облекчение е свързано с недвижими имоти, намиращи се на територията на Република България и получателите на доходите от наем са вероизповедания, регистрирани в страната, не съществува реална възможност облекчението да окаже въздействие върху търговията между държавите членки.

Предвид гореизложеното, може да се направи заключение, че не са изпълнени всички елементи на държавна помощ и предлаганото данъчно облекчение не представлява схема за държавна помощ.

Оценка на ефекта върху държавния бюджет

Очакваният ефект от освобождаването от корпоративен данък за година, на регистрираните вероизповедания в страната, върху държавния бюджет, е незначително, и се оценява в размер на около 87 000 евро. Данните са взети от подаваните годишни данъчни декларации в НАП.

ВНОСИТЕЛ: Делян Добрев